

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

Ажыл-агыйның айтырыгларын тодаргай удуртур

Току районун коммунисттеринин өтөт-сонгудалык хуралы чоокта чаа болуп өрткөн. Партиядык район комитетинин өтөтүүгө үдө ажилының дугайында илеткеди СЭКН райкомунун секретары ш М. Мендуме кылган.

СЭКН-ниң XX съездинин төөгүтү шпитирлерин болгаш партиядык Топ Комитетинин оон сөөлүндө Пленумунунин доктаалдарына күтүстүшпашан, районун мурунда турган турар ажыл-агыйның болгаш куалугура-амыдырадык соруугаларын чедирештирип шпитирлерээр талаам-биле районун штарта орта-визациязы алаач ажилдары кылганын илеткеди демдегелен.

Районун ууз ажыл-агыйның болгаш азырын алаач тывыжының талаам-биле 1957—1958 чылдарының азырын сезонунда Токунун ачмаары алган хүдөлгезин чедирештирип күтүстүшпашан, пландан ажыр 500 муң амыг рубльдин аң-оугун күрүгөге дузагаанар.

Районун волхостарының инити-лештирген малының баш санының өздүгөндүгө чедирештир, мал ажылының продуктулузу алаач бедөн. 1956 чылда саар инек бүрүдүден 914 кг сүтү алган болза, 1957 чылда—1050 кг, а 1958 чылдын 9 айларының дүргүзүндө—1100 кг азыр өскөн. 1957 чылда бир хойдан 1,9 кг дүктү алган, а 1958 чылда 2 кг амыг дүк ыргып алдыган.

Токунун чурт девискеринин болгаш азыраак чоннарының амдыраал-чуртталганын оозгай байдаларына дүштүр районун ажыл-агыйның айтырыгларын тодаргай удуртур, бойдуз байлаан шитге-ди азыраак айтырыглары калдыр өөренип көр талаам-биле СЭКН райкомунун буюру болгаш райкүтүк оңтөтүүгө үдөн дүргүзүндө чогуур негелденип демке-дикте чедир амылдаанын хуралга

санал берген коммунисттер илереткен. Ажалгазым чык болгаш хей ерулганы бээр иви малды өстүрү-нүчкө СЭКН райкомунун буюруу болза райкүтүк оңтөтүүгө күчөгөй салбайн турарын «Совет Тына» колхозта иви мал фермазында партиядык бөлүгүнүн ортаамакчызы ш Самый-оол чуугааган. Оңтөтүүгө үдөн дүргүзүндө райкомунун буюруна, пласкумунга, райкүтүк оңтөтүүгө иви малды өстүрүшкөн тодаргай арга-кемчелеринин дугайында чангыс-ла айтырыгын чуугаалакчын көр-бөп. Райкүтүк оңтөтүүгө даргалары эштер Биче-оол, Дороев, СЭКН райкомунун секретары ш Бадаа иви фермазында өтөтүүгө үдө чангыс-ла катан барын көрбөөнөр.

Районун волхостарынын райком буюру кыры-биле удуртуп, Току-нун байдалына таарыштыр көдөө ажыл-агыйны канчаар хөгжүдери-нин айтырыгын хандыр өөренип көр-бөй турарын коммунисттер эштер Монгалбын, Дамдыч-оол алаач шүгүмчүлөөнөр.

Токунун волхостарына инеттин символгал усаалын өстүрүшкөн, чыгыш малдын баш санын көбүдү-ринин эргежок чуугаалык комму-нисттер демдегелешпашан, бо чуугаа айтырыгларын шпитирлерээр талаам-биле боттук хемчеглерин ай-чорударын партиядык рабкомундан, райкүтүк оңтөтүүгө үдөн Токуга кар-тофельдин болгаш өскө-лаа чамдык ногаа куалугурааларын өстүрүр арга-ды чогуур буюру болгашын үдөн-дө чег дээр «Совет Тына» көдөө ажыл-агыйн артедийин дараамы эш Дамдыч-оол илеретпашан, ботунун колхозу бо чылын гектар бүрүдү-ден 130 центнер картофельди, инитин-биле 10 тонна кулустанын ажаан алганын демдегелен. Мал чегини хемчеглерин-биле тараа болгаш дараамында чекитип куалугураалар-ын, морковтун, ногаан согуна-

нын, чесноктун, кулустанын тарылгазын моон сонгаар районга калбартып, кышкы үдө Кызылдан районге кулуста өсөрттүр чорукту чоокку ийи-үн чылдарда соксады-рын чедип аларын чуугаа соруу-галарының бирөөн кылдыр район-нун партиядык хуралы сансаан. Райкүтүк оңтөтүүгө үдөн ажилының ажилында улаач чептеринин барын коммунисттер илереткен. Райкүтүк оңтөтүүгө үдөн ажилында иви малды өстүрүшкөн тодаргай арга-кемчелеринин дугайында чангыс-ла айтырыгын чуугаалакчын көр-бөп. Райкүтүк оңтөтүүгө даргалары эштер Биче-оол, Дороев, СЭКН райкомунун секретары ш Бадаа иви фермазында өтөтүүгө үдө чангыс-ла катан барын көрбөөнөр.

Районун чурт-чөдө ажыл-агый айтырыгларын башкарып удуртур хемчег көдөө Советтеринин болгаш партиядык организациаларынын ролю ам-лаа чамас дендеде туруп турар. Ажил-агыйның айтырыг-ларын удуртуп башкарыгында чурт-чөдө партиядык организациаларынын болгаш көдөө Советтеринин ролю белдиринче чогуур күчөгөй-нүн улаандыгы СЭКН райкомунун болза райкүтүк оңтөтүүгө комму-нисттеринин райком хуралы негезен.

Колхозчуларынын куалугураамды-рынын улам бедилер, башкараак-нын туугун төлөмөлө ботулар бү-рүн доокуп амылдаа кырыр, кол-хозтарга туубу, чуагы бүдүргө-лөн калбартып, башка шитгини кызыл хемчег алаач хемчеглерин кызырын волхостарга ортаамакчы-ларын айтырыгыч районун партиядык хуралы улаач күчөгөйүн үд-ландырган.

Районун ажыл-агый болгаш куалугураа тургузушкунуна удурту-ланы улам өкшөдериңче улаан-ган доктаалы Токунун коммуни-сттеринин райком хуралы сансаан.

СЭКН райкомунун секретарыла-рынга М. К. Мендуме, С. П. Бадаа алаач сонугуттурганар.

Бик-Хем районун «Кызыл тарвакчы» колхозунун суралгы саанчыга Д. Р. Завьялова чыл эгизинен октябрь 1-ге чедир бар саар инектен 1890 кг сүтү саан алган. Чуртка: Д. Р. Завьялованын инек саан олурарм. Фото С. Феоктистову.

ОБЛАСТА ХОЙ ТАРЫП БОЗОАДЫР АЖЫЛДЫҢ ЧОРУП ТУРАРЫ (1958 ч. октябрь 10-да)

Table with columns: Районнар, Күтүстөөн хуузу, Тес-Хем, Барыш-Хемчик, Эрзин, Чоюн-Хемчик, Бай-Тайга, Өвүр, Чаа-Хөл, Сүт-Хөл, Каа-Хем, Улуг-Хем, Бик-Хем, Танды, Току, Сохостар: «Бардык», «УТКА 25 чылы», «Өн», «Элегес»

«Ишкин» колхозтун саанчыларында

Сүт-Хөл районун «Ишкин» колхозтун сүт-бараан фермазында өңт-сүт улагымшыгынын 167 инектерин колхозчулар комсомолчу саанчылар саан турар. Фермадын саанчылары октябрь 1-ге чедир саар инек бүрүдүгөн ортумак-биле 825 литр азы өрткөн чылдын бо үзүндө 165 литр хей сүтү саан алган. Саанчылар Чечеймаа, Норжунмаа, Чаданмаа олар өске саанчылардан хей сүтү саан алганар.

О. МАНДАН.

Колхозка шөфтөшкөн

Улуг-Хем районун Арыч-Базы чеди чыл шлоазынын башкалары болгаш өреникчилери «СЭКН-ниң XX съездин» колхозка картофель калар, ногаа ажаар, тараа кургадыр ажылга амылдан турган. Шлоазыны башкалары сөөлү шөфтөшкөндө 46 тонна тарааны артылган, 36 тонна тарааны автомашиналарга чүдүргөн. Д. ШУЛУУ.

Интернаттарның ажылыңче улулг кичээнге салыр

Бистиди областа хей интернаттар амылдан турар. Күрүнчиг бүрүн интернаттарның ажилдакчыларына хууда ажылаары-биле үлөп бергилепкен. Өреникчилерин чегерилгезинге болгаш оларга ийи-хей, хемчеглер сазып бээринге төлөмөлө ашма-хөргөңин бүрүгү-биле ажыла-вайын турар чүдүлгө база бар. 1958 чылдын баштайгы чартымын-да Току районунун интернаттарының кижизитирчилеринин ай-чечке-ниге 385 муң рубльди төлөмөлө турган болза, чарыдаанын чүг-дө 300 муң болган. Хемчеглер бол-гаш дершгелдер сазып аларында 181 муң рубль көрдүгөн турда чары-дааны 107 муң рубль болуп турар. Оң-биле чегерелештир админис-трация-аргелек болгаш ажыл-агый чарыдамын чылда дөсөлөң 45 муң рубльдин 41 муңун баштайгы чартык чылда-ла чарыгдан кылсаан.

Интернаттарда чурттал турар уругуларын чегерилгезинге ногаа, саржага, сүт, дагаа чуугалары, өмө-тана, балык чегерилгезин калорий-лик чегерин тыптылып алыр, оларын-биле уругуларын чегерил-гезин-биле чегерилгезин дугайында ин-тернаттарның ажилдакчылары са-ныш салбайн турар барымдалар хей. Чүгө белегин бола, салдыга далгадан кылган белек чүдүлгө аймак-биле кызылгарааттын тур-гулаары өвөш өсөт. Мындыг ийи-биле байдал үстүдө айтылган ол-ла интернаттарда бар болуп турар.

Интернаттарын организациалар-агай ажыл-чорудулганын бир улаач чөптөс чүгө-ла-ашаа өреник-чилерин чегерилгезинге үлөңгө чүдүлгелерин, аш-чечкини бугхалте-рия талаам-биле үкөлдүнү багайи болуп турар. Көңүлдө чогууну кар-аары-биле чамдык интернаттарда өреникчилерге херектик чүдүлгелери төтөгөп, самчыгдан турар барым-далар кестүп турар. Берт-Даг шлоазынын бугхалтери турган Арчиян меге документтер кылын турган, 3789 рубльди ботунга шитгөдип самчыгдан, а савакын Фарисея—948 рубльди самчыгдан.

Токунун Азас шлоазынын скард өреникчиси К. Шобанов ботунун албан-дузалык ажылаач болган, 5500 амыг рубльдин ийи-бүрү өт-

хемчеглерин ботунга ажылаач болгаш өреникчилерге 448 рубль-дин чегин чедир бербөп. Интернаттарын кижизиттирикчилерин инити чуртталганын башкалары-биле чече хандырбайн турар таварылгалар база бар. Дем-ги-ле Берт-Даг шлоазынын интер-наттында чүгө 75 уругулар инити чуртталга башкыны-биле хандыр-ынган, а 45 өреникчилер ала-не-деринде азы хуу башкыларда чурт-тал туралар.

Ала-нелери материал талаам-биле шымырак хандырталыгы уругулар-ын күрүнчиг бүрүн хандырталы-гына түрөп аш турар барымдалар-ыны база демдегелес аргажок. Тес-Хем районун Самгалдай орту-мак шлоазынын интернаттында ол районун Сталин аттыг колхоз-нун даргазы эш Чадановын 3 уругулары, Ленин аттыг колхозтун даргазы эш Биче-оолдун 2 уругу-ларын күрүнчиг бүрүн хандырталы-гына түрөп аш турар. Току районун До-ра-Хемде интернаттын өргөлөгөңүн эш Кугангайын уругулары база күр-нчиг хандырталыгында туруп тур-ар. Ийи-биле чегерилгезин өвөш өсө-ти көртүп болур. Оң-биле кады ала-нелерин материал байланын ала-ч көрө, оларын уругулары күрүнчиг хандырталыгына долу-гу-биле туртууп болу дег таварылга-лар база өсүп тургулаар болгаш оларын уругуларына интернаттар-да чер тыныбайн тургалар.

Бо бүтү чептеринин узуткаар талаам-биле облоноч болгаш чөдөө Советтеринин таламында чөдөө хемчеглерин алары негеттинин тур-ар. Бистиди областын байланында интернаттарын ажыл-чорудулганын шын организациаларына бүтү ар-галар бар дөсөңгө канды-лаа чиг-лиңи турбайн билдинир. Улаач өө-редилгезинин органнын интернат-тарын ажылыңче күчөгөй чегерил-гезинин чамдык интернаттарда өреникчилерге херектик чүдүлгелери төтөгөп, самчыгдан турар барым-далар кестүп турар. Берт-Даг шлоазынын бугхалтери турган Арчиян меге документтер кылын турган, 3789 рубльди ботунга шитгөдип самчыгдан, а савакын Фарисея—948 рубльди самчыгдан.

Токунун Азас шлоазынын скард өреникчиси К. Шобанов ботунун албан-дузалык ажылаач болган, 5500 амыг рубльдин ийи-бүрү өт-

В. ЦЫПКИН.

Тываның көдөө ажыл-агыйның ажыл-ишчилери Москваның телевизорлар экраннарында

Бедик дүжүтү өстүргөш ажаал ап турар болгаш күрүнчиг мур-дунга хүдөлгелерин ажыр күтөөсө-р Тыва автономнун областың та-раакчылары күш-ажылыч тыл-дегелерин чеди алган. Тывада тараа ажаал алышкы-нын көртүп турар дамчыдыгыны телевидение дамчыштыр чорулары хей-хей москвалык телевидение-нин Топ студиялындан дилеоптер. Оң дегелерин хүдөп алган, дамчы-дыгыны организациаан.

Октябрының 3-түнү кезеңинде Москваның болгаш оң чогууда өө-дөстөрүн миллион-миллион өөргө-чүлери Чаа-Хөл районун «Найи-рал» колхозунда тараа ажаал алышкынынын кандык чөрун турарын көргөнөр болгаш ол кол-хозтун шөддеринин чамдык чөдө-ринге кызыл-тастын бир гектарын 50 центнер чедир бедик дүжүдү ажаал алганын билди алганар.

Колхоз ажилдап турар эш Вар-но болгаш өскө-лаа мурнакчы ком-байнеринин канчаар амылдан турарын, волхозтун ажыл-ишчилери таравын күрүнчеге канчаар дүжаап турарын москвалык өөрүшкү-биле телевидение дамчыш-тыр көргөнөр.

Улаач Октябрьдин дөртен бир чыл өвүнчү бүдүрүгө, боттарының шөддеринге чедип алганы тилкел-гелери дөш, Тыванын ажылыч чоннарына москвалык ийи бай-ырын чедирип тургалар.

В. БРАЙКОВСКАЯ, Москва.

Хой тарып боозадыр пунктуда

Тес-Хем районун Ленин аттыг колхозунун инитин хой малын-дан бо чылын 14 муң баш хойлар-ын тарып боозадыр. Колхозта хой-

лары тарып боозадырының беш пункттары ажылдан турар. Колхозтун Берт-Дагга хойларын тарып боозадыр пунктту бо ча-

лыны 3500 баш хойларын тарып боозадыр планын турган ам 2720 баш хойларын тарып боозаткан. С. СЫРАТ-ООЛ.

Колхозта техника

Брасодарың тараамаары бедик дүжү-биле Төрөн чуртун өртүп турар. Тараа дөш демекселге бистиди колхозтун ажыл-ишчилери боттарының салымшыгынын кыры-ге. Колхоз план ботураа күрүнчеге 55 муң центнер тарааны саар турган, 80 муң амыг центнерин, оң иштинден кызыл-тасты 78 муң амыг центнерин саткан. Артель түрүлгөн бүрүн уруп, 6 муң чыгыш мына тарааны мал чегинге улаач алган болгаш бир күш-хүдөгө ийи шлоазына ончаар кылдыр ийи чартык муң тонна тарааны үскөн.

Бо чылын колхозчулар бедик дүжүтү өстүргөнөр. Тараа куалугу-раларының гектар бүрүдүгөн орту-мак дүжүдү 32,5 центнер, а күзүн чажып тараан 5300 амыг гектар шөдтү кызыл-тасты гектар бүрү-дүгөн дүжүдү 33,3 центнер болган. Академик П. И. Лукьяновтун селекцияга өстүрүп таратканы «соз чок-4» болгаш «Дүргөн быжыкча-3Б» деп күзүн тарып кызыл-тастын сөртүрү бедик дүжүтүп болган. 2356 гектарга тараан «соз чок-4» деп сорттук тараан буюру ортумак-биле 40 центнер, а чамдын аңдарып тараан участоктар—47-49 центнер тарааны берген. 164 гек-тарга тараан «Дүргөн быжыкча-3Б» деп сорттук гектар бүрүдү 43 центнер дүжүт берген.

Мал ажылы бола-ла бистиди өртүп турар. Ам беш ийи миллион амыг дүжүтү сүтү алган бис, чыл плазын ажыр күтүдериңиз барымдалы бар. Чылда өң бүдүрүрүн ийи амыг

катан—9,9 муң центнер чедирер. Дүжү бүдүрүрүнүн талаам-биле плазын колхоз күтүсөдип, 140 амыг центнерин ап азы 1957 чылда бир хойдан 2, 7 килограмм дүктү кыры-гып алган болза бо чылын 3,5 кило-грамм чедирер. Дагаа чуртамын бүдүрүрүн чылда 1,3 миллион амыр-аар. Болзоо куктурузу салаазун 35 муң тонна чедир салган.

СЭКН ТБ-ның февраль болгаш июнь Пленумунунин шпитирле-рин колхозчулар ийи өөрүшкү-биле хүдөп алганар. Техниканы кол-хозтарга сатканы, белектеринин чаа чурукту бистиди ажыл-агыйы-ныска улам-на улаач перспективаларын амыккан.

Колхоз Старо-Мышас МТС-тин 70 тракторларын, тараа, кукуруза, силос болгаш севка кулугурааларын ажаал алыр 59 ноябрьларын, 700 чедир өске машиналарын болгаш чепер-хемчеглеринин, а ол ийишш бүрүн дериглери-биле катан чан-гыс зай хөвиринг мастерсызызын, гаражтарыны база станциянын чурт-талга башкарыкын сазып алган. Оң бөмөр чартык чыл чөптөң-дө болза техниканы сатканы күрүнчеге-да, колхозка-лаа амыктыг деп чү-вөн ол мыска хуусада бис бүтүр-элиск.

Амылдын чаа байланында бистиди колхоз алаач белектерин кырганын чуугаалаар херек. 1957 чылдын марттан эгелеш Ленин аттыг кол-хоз болган оң амылдын кылды бер-ип турган Старо-Мышас МТС чан-гыс учурунчулуг амылдан турган.

МТС-тиң директору колхоз дараамы болу берген. Колхозтун хову бри-гадлары-биле трактор бригадалары кантышкан чангыс бүдүрүгө бри-гадалары апарган.

Бүдүрүгөңүн ол чаа хөвиринг организацианы дына амыктыг бол-ган. Хову, мал болгаш механизация амылдакчыларын уштап-башкара-рын база оларын ажыл харылаа-зын таарыштырырын чангыс учу-ругу чогууду турар алганар. Партиядык болгаш комсомолдун орга-низациалары улгүткөн (143 ком-мунистер, 240 комсомолчулар бар). Бригадаларга болгаш ажилдакчы-ларындык 12 парторганизациаларын тургускан. Ийи-биле чартык-ла партиядык жөлүштүрүрүнүн хары-салгазын улгүткүрүп. Оң түнө-линде күш-ажылыч сагылга-чур-му башкыны, техниканы ажылаары өкшөп, баштаар чурттын апар-ды кырылган. Продукцияны бү-дүрүгө дүжаап турган. Күрүнчеге скардынга дүжаар тарааны план ботураа 10 хонук иштинде үдө дүжааган.

Техниканы шын ажылаарының чедиринин чүгүн-ла хурунда ботунук кадрларын хамзаржыр. МТС-тин бүтү механизаторлары бол-гаш тускай өреникчилери колхозче шитчи кирген. Техниканы ажыл-агый шын ажылаары инекер-удурту, бригада бүдүрүгө механизация талаам-биле дүжаалчалыг. Колхоз ийи-бүрү машиналар сеп-төөр тускай септегич кадрларын.

Техниканы шын ажылаар соруу-га-биле МТС-тин машина-трактор

парыгының техниктиг хандырыл-газынын ажыл дүжүлгезин колхоз практиказынче шилдинип, септел-ген системанын бүдүн чыл дүргү-зүндө габрик ботураа чоруурачык кирген. Тракторларын, бүтү ком-байнларың септелгезин болгаш № 3, № 4 техниктиг ажааланын ганындык 262 гектар болган.

Артель техниканы шын ажыла-вышкан, чамык тарылган, тараа-нын чайгы ажаалгазын чедирешти-лг өртүргөн. Сырыл, бедик үнүш-түг чыныпкан ол тараа кулугура-ларын ажаал аларын 14 хонукта дооскан бис. Тараа негизинен кол-дуунда анылап ажаал алыр арга-биле чоруткан.

Тарааны кешпашан, оң саразын трактор волхозчулары-биле ботун сарааттарынын организациаан. Оң амылга дүнеги теңи амылган. Комбайннар тарааны кезип, бастырып чоруп турда, оларын тараа-зын 25 автомашиналар болгаш 146 хазаржалык тергелер-биле өсөртүп турган. Бастырган тарааны шүтт күрүнчеге дүжаап турган. Күрүнчеге скардынга дүжаар тарааны план ботураа 10 хонук иштинде үдө дүжааган.

Техниканы шын ажылаар соруу-га-биле МТС-тин машина-трактор

ке турган ажыл телевидир хөвөр амылдан бис. Техниканы үрөшкөй кандыг ажылаачын дөш, кызыр-чаар материалдарын болгаш маши-наларын артык кезектерин кан-нааны дөш механизаторларга мате-риалды максат-шаналдык хемчег-лерин тургускан. Олар бүтү колхоз-чулар-биле бир дөмөй ай сангыда күш-хуву бүрүгөге 5 рубльдин аванымын, а ол ийишш чыгар севказын, кымыштын, ногаа ай-маан, кукурузаны өкш өстүргөнчө дөш негелде телевидир ап турар-лар. Моон сонгаар механизаторлар-нын ажыл телевидирин улам-на бед-илеп, оларын ажыл телевидирин кол-хозтун учурутпур ажилдакчыларын-га канчаар кылганын ийишш шла-мычаар—кылган ажилынын шыма-рында, дүжүткөн база инити чыл-ма-дан хамзарыштыр санал бөөр чү-рүмүн чорулар. Колхозтун амык та-лаам-биле плазын ортулаамын колхозтун инитинде хамзарыштыр колхоз даргазына, колхозтун бри-гадиринге, тускай өреникчилеринге, ферма өргөлөгөңлеринге болгаш үчөт ажилдакчыларына ажыл телевидирин санал берип турар.

Колхоз көдөө ажыл-агыйның ажылаадык чүс гектар чегинге онааштыр 1953 чылда тарааны 1140 центнерин, бо чылын 1606 центнерин, сүтү 1953 чылда 86 центнерин, ам 198 центнерден эвөш эвөсти, ол-ла чылдарда эйти 13,8 центнерден 71 центнерин, хаваан эдип 100 центнер тараыга шөлүнгө 5,2 центнерден 47,4 цент-нерин, дагаа чуугаларын 100 гектар тараа шөлүнгө 4580-ден 14362 чедир бүдүрүп үндүргөн.

Ийи-биле ажыл-агыйыңың ба-

рааның продуктулары өскөн-биле оң ортулаамын чылда чүс гектар чө-дөн 40 муң, 1957 чылда—116 муң, ам 153 муң рубль түнтүг оругуны алган. Артедийин инити оругула-бо чылын 22 миллион рубльден амаар.

Артедийин моон сонгаар сайзы-раарынага быжык үдөнүнүн тургус-кан. Колхозтун хуусаашык фондузу бо чылын 16-дан барын 23 милли-он рубль чедир өсөр. Хей түнчүг ашканы туугада кирип турар. Ам-гы үдө 26 санныг улуг туугулар-ны—култура башкынын, чайгы ми-нотарыны, шлоаны, чеди корпус-тук сүттүн чаа фермынын, ийи инити чуртталга башкынын, хаваанын үш, бызааларың ийи кыжааларын болгаш оон-да өске туугуларын кылып турар.

Кат-чыкыс ажыл-агыйын калба-биле сайзыралар бис. Ам садтар болгаш виноградтар 353 гектар чөдө тарыттылган, а 1965 чылда виноградтар 1050, садтары 630 гектар чедирер.

Колхоз ботундү перспективтиг плазын күтүсөдип «быжык-биле бүдүрүр бис. Чүгө дөргө эки үнүш-дүжүтүтүр чер, байлак техника, мындагы Төрөн чурттуң чагай чо-руу дөш боту кужун харамнаам, күш-ажылга ийишшылдыг кыжалар бар. (Краснодар крайыда Ленин аттыг колхозтун дараамы шш Прудниковтун Бугу-эвилелиң көдөө ажыл-агый дегелгезинге кылган лециянын «Сельское хозяйство» деп солунга допчулап парлаанындан алган).

АКШ-тын, казаанга Совет чазактын нотазы

Совет Эвилелиния агаар делегация агаар шарларын салып үндүрүп турар дугайында айтырым...

Совет Эвилелиния агаар делегация агаар шарларын салып үндүрүп турар дугайында айтырым...

Лекция пропагандазын бедик деңгелче

РОФСР-ниң политиятыр болгаш артем билгелер непертериниң талазы-биле Ниятиледин Тыва салбырын...

Совет Эвилелиния агаар делегация агаар шарларын салып үндүрүп турар дугайында айтырым...

Совет Эвилелиния агаар делегация агаар шарларын салып үндүрүп турар дугайында айтырым...

Колхозчуларның байлакшылдыг амыдыралы

Болхотжанын каттышкан соонда Төжуну ачы араттары колхозтары ажал-агый талазы-биле узам...

Болхотжанын каттышкан соонда Төжуну ачы араттары колхозтары ажал-агый талазы-биле узам...

Күскү чер андарылгасын дүрген доозар

Барыны-Хемчик району «Совет Тыванын 5 чылы» кылаз ажал-агый артеги 1959 чылды чаксы...

Күскү чер андарышымынче сагын салыс болза артеги келер чазын черин булар андарып белеткээр...

Хоочун аңчының үлегери

Чаз-Хөл районуң Чаз-Хөл суурунун чурттакчымы 75 харамы М. Бөкөн-оол ирей аныккадан бээр-ле...

Чаз-Хөл районуң Чаз-Хөл суурунун чурттакчымы 75 харамы М. Бөкөн-оол ирей аныккадан бээр-ле...

ШҮЛҮК ЧОГААЛДАРЫНДА ЧЕТПЕСТЕРНИ ЧАЙЛАДЫР

(Редакцияга келен шүлүктөр дугайында)

Пөвөля (шүлүк чогаалы) деп чүт? Чогууларга, ол—эсе талазы-биле чогаалыга; болады сестер-биле...

жирде тааржы теманы ал алган, ону өзүңге кир салгыттар талазын чырбыркан бээр чүтүлдөр ам-даз бар...

Очазанын—интиң, даштын—деринилерин, Чаксы хемге тырылган дөп аралган дег, Чазы шапшаң өрге идип тиндилдер.

деп бизжон. А бисе орук айтыр «шообаң» (бир эвес илчар алал болур болза)...

«Чоокку чылдар дуртузунда Совет чон, Американын Сүт, ээт, дүк, саржаң-бөз» Сүртү четкен өртөр—дөө...

«Курсе» Барыны-Хемчиктен В. Доп-ча «Хөндөлеким» деп шүлүктөрүн билжон. Боларда бала-ла үстүндө чугаалаан шүлүктөрдө шыккан четпестер бар болуп турар.

«Түннелинде чугаалаа чогуур көз чүтү болза, бистин эгелеп чоруур анык шүлүктөрүмиз амдыралык шилтеңе ам-даз ханнап кирбей турар болган база шүлүктүн чечен мергежилди бедиринче четче салгып салбайн турар илден.

